

Практичне заняття 5-6. Диверсифікація економіки як напрям розвитку сільських територій

Мета вивчення теми: розглянути сутність, мету та причини диверсифікації виробництва; охарактеризувати напрями диверсифікації виробництва у сільських територіях; проаналізувати сільський зелений туризм та агротуризм як визначальні чинники розвитку сільських територій; ознайомитись з особливостями диверсифікації у сільському господарстві; окреслити пріоритети впровадження диверсифікації.

План

1. Сутність, мета та причини диверсифікації виробництва.
2. Напрями диверсифікації виробництва у сільських територіях.
3. Сільський зелений туризм та агротуризм.
4. Диверсифікація у сільському господарстві.
5. Пріоритети впровадження диверсифікації.

❖ Основні терміни і поняття

Диверсифікація, диверсифікація сільських територій, диверсифікація сільськогосподарської діяльності, диверсифікація несільськогосподарської діяльності, стратегія концентричної або вертикальної диверсифікації, стратегія горизонтальної диверсифікації, стратегія конгломерованої диверсифікації, інвестиційна диверсифікація, стратегія відходу від сільськогосподарського виробництва, підтримуюча диверсифікація, сільський зелений туризм, агротуризм.

Запитання та завдання для обговорення

1. Визначте сутність понять «диверсифікація сільськогосподарської діяльності» та «диверсифікація несільськогосподарської діяльності».
2. Поясніть, чи впливають диверсифікаційні зміни безпосередньо на розвиток соціальної інфраструктури.
3. Визначте головні причини диверсифікації на селі.
4. Які є основні стратегії диверсифікації виробництва у сільських територіях?
5. З'ясуйте значення сільського зеленого туризму у розвитку сільських територій.
6. Поміркуйте, які ключові орієнтири агротуризму.
7. Розкрийте перспективи розвитку агротуризму.
8. Поміркуйте, що необхідно для підтримки напрямку диверсифікації у сільському господарстві?
9. Охарактеризуйте фактори диверсифікації виробництва в сільському господарстві.
10. Які факторами негативно впливають на розвиток диверсифікації виробництва в сільському господарстві?

Одноваріантні запитання («Так» чи «Ні»)

1. На практиці диверсифікація означає проникнення в нові сфери діяльності та створення таких видів діяльності, які не пов'язані з основним виробництвом.

2. Диверсифікація сільськогосподарського виробництва немає позитивного впливу на економічну, соціальну і екологічну ефективність аграрних формувань.

3. Агротуризм є різновидом сільського туризму, який організовується у сільській місцевості в межах діючого селянського господарства та орієнтований на знайомство з особливостями місцевого сільськогосподарського природокористування.

4. Диверсифікація економіки села може сприяти підвищенню рівня зайнятості та доходів сільського населення, збільшенню випуску продукції з високою доданою вартістю, покращенню якості людського капіталу й, нарешті, допомогти підвищити розвиток сільських територій.

5. Для підтримки напряму диверсифікації економіки необхідним є: забезпечення фінансування науково-дослідних установ; створення необхідних матеріальних і умов для зберігання кадрового потенціалу науки, запобігання його відпливу за кордон; створення регіональних програм підтримки селекційної та племінної справи.

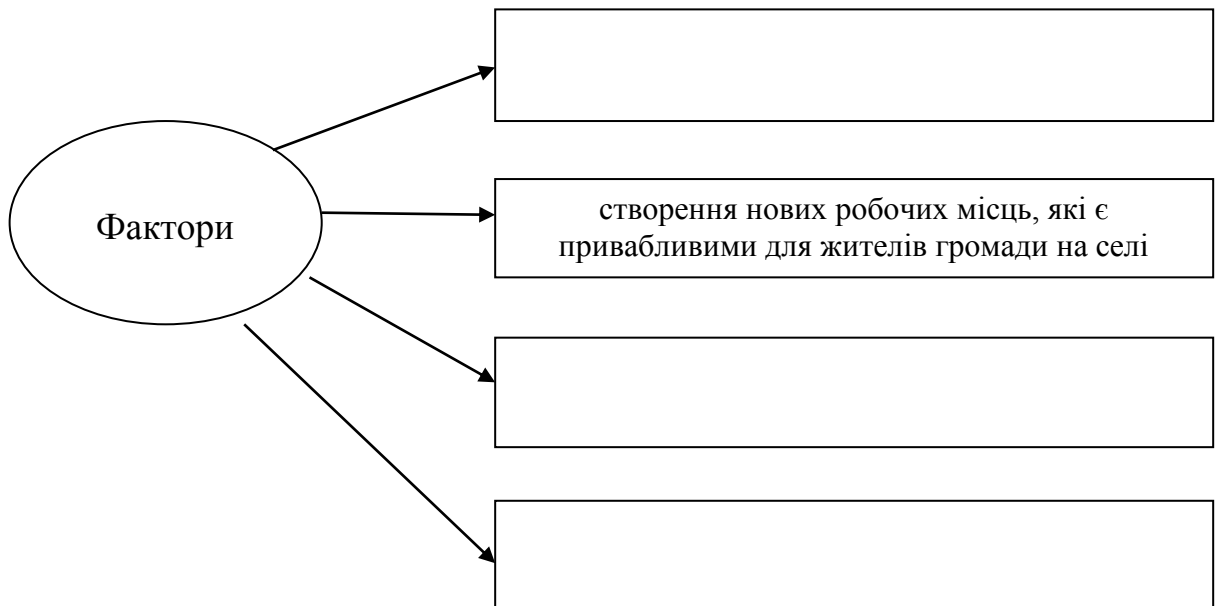
Практичні завдання

Завдання 1. Приведіть у відповідність терміни та їх визначення

Термін		Визначення	
1	Стратегія концентричної або вертикальної диверсифікації	А	Полягає в тому, що підприємство розширюється за рахунок виробництва технологічно не пов'язаних товарів, що реалізуються на нових ринках, причому нові види бізнесу абсолютно не пов'язані ні з існуючою технологією, ні з потребами існуючих у фірмі споживачів
2	Стратегія горизонтальної диверсифікації	Б	Заснована на пошуку і використанні додаткових можливостей виробництва нових продуктів. Має місце тоді, коли основне виробництво все ж знаходиться в центрі уваги бізнес-можливостей підприємства, а нове виникає виходячи з тих можливостей, що укладені на освоєному ринку
3	Стратегія конгломерованої диверсифікації	В	Припускає пошук можливостей росту на існуючому ринку за рахунок нової продукції, що вимагає нової технології, відмінної від використаної; за цієї стратегії фірма повинна орієнтуватися на виробництво таких технологічно не зв'язаних продуктів, які б використовували вже наявні можливості фірми, тому що новий продукт має бути орієнтований на споживача основного продукту, за своїми якостями він має бути супутній продуктам, що вже

			виробляються
4	Інвестиційна диверсифікація	Г	Притаманна невеликим за розмірам господарствам, які мають проблеми з орендою землі та інших засобів виробництва. Вони, маючи слабку конкурентну позицію, повинні скеровувати свою діяльність на те, щоб залишитися на ринку
5	Стратегія відходу від сільськогосподарського виробництва	Д	Відноситься до стратегії агресивних і використовується агропідприємствами, що мають потужний потенціал та інші елементи виробництва і гарні можливості для розвитку
6	Підтримуюча диверсифікація	Е	Передбачає продовження підприємницької діяльності, причому не потребує значних інвестицій та концентрується та несільськогосподарських видах діяльності
7	Стратегія виживання	Є	Зосередженість на захисті попередньої діяльності, при цьому сільськогосподарська діяльність залишається основною, а виробник додає нові сфери діяльності, безпосередньо пов'язані із сільським господарством.

Завдання 2. Завершіть схему та охарактеризуйте фактори, що сприяють розвитку на основі диверсифікації.

Завдання 3. Розгляньте переваги та недоліки основних стратегій диверсифікації виробництва у сільських територіях.

Стратегії диверсифікації виробництва у сільських територіях	
Стратегія концентричної або вертикальної диверсифікації	
<i>Переваги</i>	<i>Недоліки</i>
Стратегія горизонтальної диверсифікації	
<i>Переваги</i>	<i>Недоліки</i>
Стратегія конгломерованої диверсифікації	
<i>Переваги</i>	<i>Недоліки</i>